

Complexnummer: 514992

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaats

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

514993, 514994, 514995

Woonplaats

Oosterwijk

Gemeente

Vijfheerenlanden

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Oosterwijk, a.d.Lingedijk/Leerd.Oost.

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de Lingedijk bij het dorp Oosterwijk ligt het in 1829 aangelegde complex van een BEGRAAFPLAATS (1) met TOEGANGSHEK(2) en BAARHUISJE(3). De Lingedijk, in de middeleeuwen aangelegd op de noordelijke oeverwal van de rivier, beschermde het achterliggende polderlandschap bij hoge waterstanden. Toch vonden verschillende dijkdoorbraken plaats waaronder één bij Oosterwijk in 1820. Het hierdoor ontstane wiel werd buitengedijkt en het overbodig geworden dijksegment werd in 1828 door het dijkcollege van Ter Leede en Schoonrewoerd aan de gemeente Leerdam overgedragen om het als begraafplaats in te richten. Een jaar eerder was per Koninklijk Besluit bepaald dat vanaf 1829 niet langer in kerken begraven mocht worden maar op een verhoogd terrein buiten de bebouwde kom. De begraafplaats werd na egalisering van het terrein op 1 januari 1830 geopend. De formele overdracht geschiedde in 1832. In 1843 werd een deel van de algemene begraafplaats afgescheiden door een haag en ingericht als Israëlitische begraafplaats. Een uitbreiding hiervan volgde in 1859 waarvoor een terrein werd aangekocht aan de dijk vlak achter de entree naar de begraafplaats. Opvallend op het algemene deel zijn enkele grafstenen omgeven door smeedijzeren kettingen of boomstammetjes en een afgebroken grafzuil. Het oudste graf stamt uit 1830.

Omschrijving

Begraafplaats omgeven door een haag van laurier, gelegen op een langgerekt perceel op de dijk van een wiel buiten de bebouwde kom van Leerdam, oostelijk van Oosterwijk. De zuid-westelijke hoek ligt lager, aan de voet van de dijk en is met 32 graven in gebruik als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

joodse begraafplaats, op het overige deel zijn christelijke graven aangelegd. Beide delen zijn aan de zuidzijde toegankelijk via een hek tussen hekpijlers dat naar een pad leidt wat omgeven is door hulsstruiken en eindigt bij het baarhuisje. Het pandje ligt met de langsgewel aan het pad en scheidt het joodse van het algemene deel. Afgezien van het joodse deel is de algemene begraafplaats bedekt met grind. Voor de ingang staan twee monumentale lindebomen.

Waardering

De begraafplaats met een joods en een algemeen deel is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als een vroeg en nog bestaand voorbeeld van een begraafplaats aangelegd direct na het Koninklijk Besluit op de ter aarde bestelling van 1829 en als kenmerkend voorbeeld van een buiten de bebouwde kom gelegen israëlitische begraafplaats.

De begraafplaats is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een begraafplaats met een gescheiden aanleg en vanwege de combinatie van bebouwing en groenaanleg op een landschappelijk bijzonder terrein.

De begraafplaats is van belang als ensemble van grafmonumenten en groenelementen.

De begraafplaats is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijzondere situering op een voormalig dijksegment.

Monumentnummer*: 514993

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82653/53

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oosterwijk	Vijfheerenlanden	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oosterwijk	a.d.Lingedijk/Leerd.Oost.

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leerdam	B			5991

*Omschrijving***

Inleiding

TOEGANGSHEK (2) bij het complex van de begraafplaats. Het hek bestaat uit twee hekpijlers met een hek en is vormgegeven in en gematigde Neo-Classicistische stijl en stamt waarschijnlijk uit het midden van de 19de eeuw.

Omschrijving

Toegangshek bestaande uit twee gepleisterde en wit geschilderde hekpijlers. De pijlers zijn vierkant met afgeschuinde hoeken en op een eenvoudig basement geplaatst. De pijlers worden afgesloten door pedestaal-vormige ornamenten.

Het tweedelige hek heeft spijlen eindigend in goudkleurige punten. Aan weerszijden van de pijlers heeft het hek wangen eveneens met spijlen eindigend in goudkleurige punten.

Waardering

Het toegangshek is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als onderdeel van een bijzondere begraafplaats met een israëlitisch en een algemeen deel gesitueerd op een voormalig dijksegment. Daarnaast vanwege de eenvoudige vormgeving in een gematigde Neo-Classicistische stijl en de oorspronkelijke staat waarin het hek verkeert.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erf scheiding(D)	Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514994

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82653/139

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosterwijk Vijfheerenlanden Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosterwijk a.d. Lingedijk/Leerd.Oost

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Leerdam B 5991

Omschrijving**

Inleiding

BAARHUISJE (3) bij het complex van de begraafplaats, gebouwd in het midden van de 19de eeuw in Traditioneel Ambachtelijk stijl.

Omschrijving

Baarhusje van één bouwlaag op een rechthoekige plattegrond opgetrokken in wit gepleisterde baksteen met een grijs geschilderde plint. Het zadeldak is gedekt met rode Hollandse pannen, de goot wordt gedragen door klossen. De westelijke langsgewel heeft twee rechtgesloten houten deuren met beslag onder bovenlichten. In de oostelijke langsgewel zijn twee vierruits schuifvensters geplaatst. De kopse gevels, voorzien van een uitkragende daklijst met schouders, zijn blind.

Waardering

Het baarhusje is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als onderdeel van een bijzondere begraafplaats met een israëlitisch en een algemeen deel gesitueerd op een voormalig dijksegment. Het pandje is gaaf in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Uitvaartcentra en begraafplaatsen Begraafplaats en -onderdelen Baarhusje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514995

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82653/132

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leerdam	Vijfheerenlanden	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oosterwijk	a.d. Lingend./Oosterwijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leerdam	B			11906
Leerdam	B			11907
Leerdam	B			2523
Leerdam	D			1048
Leerdam	B			3896
Leerdam	B			2522
Leerdam	B			3895
Leerdam	B			5991

*Omschrijving***

Inleiding

Aan de Lingedijk bij het dorp Oosterwijk ligt de in 1829 aangelegde BEGRAAFPLAATS(1) een complex vormend tesamen met het toegangshek en het baarhuisje. De Lingedijk, in de middeleeuwen aangelegd op de noordelijke oeverwal van de rivier, beschermde het achterliggende polderlandschap bij hoge waterstanden. Toch vonden verschillende dijkdoorbraken plaats waaronder een bij Oosterwijk in 1820. Het hierdoor ontstane wiel werd buitengedijkt en het overbodig geworden dijksegment werd in 1828 door het dijkcollege van Ter Leede en Schoonrewoerd aan de gemeente Leerdam overgedragen om het als begraafplaats in te richten. Een jaar eerder was per Koninklijk Besluit bepaald dat vanaf 1829 niet langer in kerken begraven mocht worden maar op een verhoogd terrein buiten de bebouwde kom. De begraafplaats werd na egalisering van het terrein op 1 januari 1830 geopend.

De formele overdracht geschiedde in 1832. In 1843 werd een deel van de algemene begraafplaats afgescheiden door een haag en ingericht als Israëlitische begraafplaats. Een uitbreiding hiervan volgde in 1859 waarvoor een terrein werd aangekocht aan de dijk vlak achter de entree naar de begraafplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Opvallend op het algemene deel zijn enkele grafstenen omgeven door smeedijzeren kettingen of boomstammetjes en een afgebroken grafzuil. Het oudste graf stamt uit 1830.

Omschrijving

Begraafplaats omgeven door een haag van laurier, gelegen op een langgerekt perceel op de dijk van een wiel buiten de bebouwde kom van Leerdam, oostelijk van Oosterwijk. De zuid-westelijke hoek ligt lager, aan de voet van de dijk en is met 32 graven in gebruik als joodse begraafplaats, op het overige deel zijn christelijke graven aangelegd. Beide delen zijn aan de zuidzijde toegankelijk via een hek tussen hekpijlers dat naar een pad leidt wat omgeven is door hulsstruiken en eindigt bij het baarhuisje. Het pandje ligt met de langsgewel aan het pad en scheidt het joodse van het christelijke deel. Afgezien van het joodse deel is de algemene begraafplaats bedekt met grind. Voor de ingang staan twee monumentale lindebomen.

Waardering

De begraafplaats met een joods en een algemeen deel is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als een vroeg en nog bestaand voorbeeld van een begraafplaats aangelegd direct na het Koninklijk Besluit op de ter aarde bestelling van 1829 en als kenmerkend voorbeeld van een buiten de bebouwde kom gelegen israëlitische begraafplaats.

De begraafplaats is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een begraafplaats met een gescheiden aanleg en vanwege de combinatie van bebouwing en groenaanleg op een landschappelijk bijzonder terrein.

De begraafplaats is van belang als ensemble van grafmonumenten en groenelementen.

De begraafplaats is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijzondere situering op een voormalig dijksegment.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats